

tz kake šolske naloge — ako smemo soditi po krvoločnem gimnazijskem zlogu: „Dočim zgrabi v ‚Kralju Learu‘ ‚Αντζηη‘ brezobzirno vladajoča nad dejanjem in nehanjem ljudi, vsako osebo . . . tirajoč jo v pogubo . . . Tam ozadje — elementaren vihar . . . Shylock-junak silne dosledne strasti . . . ki ga pribiča do tragičnega padca.“ — Sicer so pa tudi trditve glede ‚Αντζηη (kako „antiško“!) v „Kralju Learu“ in njen kontrast k „Beneškemu trgovcu“ v tej občnosti ravno tako neresnične, kakor trditve, da je „Beneški trgovec“ „visoka pesem trgovine“. To ni nikak estetično-kritičen uvod!

Naše vrstice so imele le ta namen, da vzpodbude naše prevajavce h kritičnemu prevajanju. Klasična dela se naj svoji višini primerno prevajajo!

I. Kelemina.

Novi kulturni delavci v zrcalu Prešernovih poezij. Spisal dr. K. Ozvald. Gorica. Tisk. in zal. „Narodna Tiskarna. Str. 80. — Gospod pisatelj nam navaja vse Prešernove poezije, v katerih govori pesnik o naših „kulturnih delavcih“, ter razlaga in pojasnjuje potem dotična mesta. Tu čitamo marsikaj o Linhartu, Vodniku, Kastelcu in raznih pesnikih „Čebelice“, o Zupanu, o Holzapfelnu, Levičniku, Zarniku, Čopu, o takratni cenzuri, o Kopitarju in Pavšku, o abecedni vojski, o Metelku, Ravnikarju, Smoletu, Korytku, Volkmerju, Krempeljnu, o Ahaclju in Slomšku, o ilirizmu in Vrazu itd. Knjiga bo služila kot dober komentar pri proučevanju Prešernovih „Poezij“. O posameznostih se bodo pač najbrže še vnele debate. Nam se zdi preozko opredeljen tisti duševni tok, iz katerega je vzrasla mlada slovenska literatura, ako ga izvajamo z gospodom pisateljem iz „jožefinske prosvetljenosti“ (str. 5.). Jožefinstvo samo je bilo le neki stranski izrastek tedanjega duševnega gibanja in je pri nas pomenilo germanizacijo in centralizacijo. Tudi ni točno, da je „cerkvena slovenska pesem tako stara, kakor slovenska knjiga“, češ, da so že Trubar, Krelj, Dalmatin, Bohorič zlagali slovenske pesmi (str. 7.). Slovenska cerkvena pesem je stoletja starejša in je bila zelo razširjena med ljudstvom že davno pred protestanti.

Ozvaldovo knjigo prav priporočamo. Marsikatera podrobnost v Prešernovih epigramih in pšicah postane umevna po njegovih razlagah in pojasnilih.

L.

Slovensko-nemška meja na Štajerskem. Kulturno-zgodovinski in narodopisni doneski. Nabral Ante Beg. Z zemljepisnim načrtom. V Ljubljani 1905. Str. 109. — Pi-

satelj gre ob jezikovni meji od kraja do kraja. Njegovo pot označujejo imena: Muta, Sv. Primož, Sv. Jernej, Pernice, Sobota, Bela, Sveti Ožbalt, Sv. Lovrenc, Ivnic, Radelj, Sv. Pankracij, Kaplja, Sv. Duh na Ostrem vrhu, Arvež, Lučane, Sv. Jurij na Pesnici, Svičina, Gomic, Ernož, Spielfeld, Cmurek, Marija Snežna, Sv. Ana na Krempergu, Apače, Radgona, Prekmurje. Pisatelj pravi: „Sobota, Arvež, Gomic, Apače so za slovenstvo izgubljeni, dasi so ti kraji pred polstoletjem bili še vsaj do polovice naši. O Sv. Lovrencu niti ne govorimo več. Zdržati, oziroma rešiti bi se še dale župnije Sv. Jernej, Pernica, Kaplja, Sv. Duh, deloma Lučane in prekmurske vasi“. (Str. 103.) V teh krajih je seveda ohranitev narodnosti večinoma odvisna od duhovnikov. Tudi g. Beg mnogo piše o tem. Seveda pride pri tem v čuden položaj kot sourednik listu, katerega edini namen je, izpodkopavati duhovščini ugled in ji pobijati voljo in veselje do javnega dela. Želimo, da bi se z organizacijo naših društev, katerih namen je narodna probuja in poglobitev verskomoralne zavesti, med katerimi je največjega pomena mladinska organizacija, ohranilo slovenstvo na teh nevarnih, tujemu navalu tako hudo izpostavljenih obmejnih krajih!

L.

HRVAŠKA.

Člani društva sv. Jeronima, ki vrši med Hrvati isto delo kot pri nas „Družba sv. Mohorja“, so prejeli za l. 1905. pet knjig, in te so:

I. Dobar je Bog. Pripovijest. Napisao Stjepan Eraković. 80. Str. 76. Pisatelj je posegel v tej povesti v slavonsko narodno življenje. Ivan Dominković, edini sin bogatega vaškega župana, se je zagledal v siromašno, dobro deklico Anico Beretićevo. Njegovi starši bi raje videli, da bi si izbral bolj imovito deklico, a Ivan je naposled premagal vse ovire in se oženil z Anico. Ivan ni bil hudoben mladenič, nego lahkomisljen in kot edinec razvajen, a tudi njegov oče se je brigal za vse bolje, kakor pa za svoje gospodarstvo, in zato je šlo premoženje rakovo pot. Dospela je še menica, katero je oče nekemu trgovcu lahko umno podpisal, in gospodarski polom je bil gotov. Oče je naglo umrl, a Ivan je odšel v Ameriko. Amerika ga je ozdravila in povsem izpremenjen se je vrnil čez dve leti nazaj in začel s svojo zvesto Anico novo življenje.

Pisatelj pozna dobro narodno življenje v Slavoniji, in zato se je v svoji povesti dotaknil marsikatero narodne rane, prevelike potrate pri